

Quê Nhà Còn Đó: Niềm Chung Nỗi Riêng

* Niềm Chung Nỗi Riêng Tuổi càng lớn, càng đi xa, xa càng lâu, tôi càng thương nhớ quê nhà. Nỗi nhớ thương ấy không thường mỗi ngày xảy ra. Nhưng tôi cảm thấy, khá rõ ràng, nó nằm sẵn trong một "ngăn kéo" hồi ức nào đó của "chiếc tủ" tâm hồn tôi. Nhiều lần tôi đã cố quên cái ngăn kéo đầy ắp những kỷ niệm vui buồn ấy, coi như không có nó, nhưng chẳng dễ gì. Sao tôi không hết lòng sống vui được với cuộc đời mới nơi "đất khách", có cơm ăn, nhà ở, muốn viết gì thì viết, không ai kiểm duyệt một chữ? Đòi một người cầm bút, từng khổ vì bao chế độ kiểm duyệt, xoi mói, rình rập tư tưởng, còn ao ước gì hơn? Nhưng chính những thanh âm, những hình ảnh, màu sắc nơi tôi đang sống lại nhắc nhở, mỗi ngày, nỗi nhớ quê hương. Như bất ngờ, thấy những cành hoa tím, trái dầy trên thảm cỏ xanh, dưới ánh nắng đầu xuân ở quê người. Tôi lại nhớ đến hoa soan, hoa bèo lục bình... nơi quê nhà. Mỗi khi ngồi trên xe điện hay trong quán cà phê, thấy những người già ngoại quốc, sung túc, tươi vui, rất tự nhiên tôi lại nhớ tới nhiều người già ở quê cha, đất tổ. Họ như những gốc cây cằn cỗi, hết nhựa, chẳng ra hoa đơm trái gì nữa cho đời, nếu không có con cháu, sẽ bị bỏ rơi, chết dần trong khô héo, tàn tạ. Một cuộc đời, cách mạng, lại là cách mạng Xã hội Chủ nghĩa, mà sao vẫn nguyên vẹn hình ảnh thời Pháp thuộc, thời phong kiến, với luật rừng mạnh được yếu thua; mà người già, giống hệt trẻ em, mạnh làm sao được? Thế nên bao thế hệ người mình mới bằng lòng đổ máu cho một cuộc cách mạng! Nhưng... Ôi, tôi nhớ quê nhà! Nếu nhớ người với cảnh thì tìm về, về cho bớt nhớ rồi lại đi, việc ấy đâu khó. Chỉ khó ở chỗ là tôi không làm được, bởi nỗi thương nhớ của tôi một mặt chỉ hướng về hiện tình đất nước; mặt khác, tôi biết khi tôi phải "xin phép" ai có nghĩa là tôi chấp nhận người ấy có quyền, ít nhất đối với tôi. Nếu đất nước ta có một chính quyền thật sự do dân bầu, vì dân, đảng hoàng, tất nhiên như mọi người dân khác, tôi cũng phải tôn trọng luật pháp cùng các thủ tục hành chính của nó. Chỉ khó, như tôi đã nói, tại tôi, tôi không ưa cái thứ chính quyền hiện có ở quê nhà. Mọi Nhà nước đều qua đi, nhưng Nước nhà sẽ còn mãi? Đúng thế, nhưng có thứ Nhà nước làm cho Nước nhà khó mà tồn tại trong sung sướng và no đủ. Một cô bạn, nhỏ tuổi hơn tôi nhiều, lại cười nói, nhất định: "Em phải về nữa, chụp những cảnh khổ đầy rẫy ở ngoài đường, bà biết không, người Tàu Chợ Lớn họ in lên một số sách báo của ngoài này, để bán chui, đắt lắm. Mà sao họ hay thật, luôn luôn có báo mới!" Chúng tôi, rất tình cờ, lại phân công cho nhau, người về "lấy tài liệu", người viết. Tuy vậy, tôi vẫn nhớ thương quê nhà, bởi Quê Nhà Còn Đó, nhớ cả tiếng rao quà đêm, nhớ từng ngõ sâu xanh mát bóng tre, cá quẫy dưới ao bèo, nhớ từng góc phố lá me bay, nhớ cả mùi hương đêm trong vườn Lá Thiêu, hoa ngâu, sâu riêng chín... Nhớ sấu dầm Hà Nội, nhớ mưa Huế. Nhớ niềm vui, nỗi khổ mà đời riêng đã từng trải. Nhưng tôi sống ở quê nhà không chỉ một mình, ngoài gia đình tôi, còn họ hàng, bè bạn, xóm giềng. Ai chẳng có một đời chung, cùng đất nước, với mọi người. * Lời Chào Tiếng nói, chữ viết của một dân tộc, đương nhiên, phản ánh và soi rọi tâm hồn dân tộc ấy. Lời chào, trong ngôn ngữ càng rõ nét hơn đời sống văn hóa và xã hội, trong tiếng nước ta, lời chào cao hơn mâm cỗ, một nụ cười, một cái gật đầu hay một lời hỏi nhau kể như cao và cao hơn miếng ăn, thứ rất cần để... sống. Sống là cần. Sống như thế nào cần hơn! Muốn biết phải sống như thế nào thì mỗi người lại cần phải "học ăn, học nói, học gói, học mở". Tự học cũng được nhưng thật ra "không thầy, đổ mày làm nên" vẫn thường hơn. Nên nhiều người già đời còn đến trường hoặc theo một khóa học nào đó. Ai trong chúng ta cũng mong con em, cháu chắt mình được đi học. Muốn học hay phải được ăn cho có sức vóc, ăn vóc học hay, nhưng nghèo đói quá lấy tiền và sức đâu để đi học. Tôi quen một số người Hoa lớn tuổi, tiếng chào hỏi nhau ngoài miệng của họ, bao giờ cũng là: "Ăn cơm chưa?". "Ăn cơm rồi!" đồng nghĩa với sức khỏe, may mắn và hạnh phúc. Người nhà quê miền Bắc, không hiểu tới nay, có còn câu trả lời mỗi khi ai hỏi thăm: "Cám ơn..., nhờ Giời cũng có bát ăn, bát để." Miếng ăn? Thật thế, con người phải sống trước đã, nhưng phải có học mới biết làm ra nhiều miếng ăn trong một thời gian ngắn nhất. Nơi quê nhà ta, mai một đây, hẳn câu chào của các bậc cha mẹ, sẽ là: "Cháu nó đi học chưa?". Mọi trẻ thơ được đi học, cắp sách đến trường, là dấu hiệu đời thịnh trị và một xã hội nhân bản. Cọp, một con vật, không cần đi học, nó vẫn được kể như chúa tể sơn lâm, vì có sức mạnh. Nhờ nanh vuốt. * Sao Không Đi Học Cái xã hội mà báo chí ở trong nước đăng lời của chính người làm Chủ tịch Quốc hội, nói: "... 70%-80% đang thu nhập rất thấp, phải có